

**МІЖРЕГІОНАЛЬНА  
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ**



**НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА  
дисципліни**

**«МІЖНАРОДНЕ ТОРГОВЕЛЬНЕ ПРАВО»**

**(для бакалаврів)**

**МАУП**

Київ 2016

Підготовлено професором кафедри міжнародного права та порівняльного правознавства Мацко А.С. та доцентом кафедри міжнародного права та порівняльного правознавства Кісілевич-Чорнойван О.М.

Затверджено на кафедрі міжнародного права та порівняльного правознавства (протокол №8 від 21.04.2016 р. )

Схвалено Вченою радою Інституту права Міжрегіональної Академії управління персоналом (протокол №4/1 від 29.04.2016 р.)

**Мацко А.С., Кісілевич-Чорнойван О. М.** Навчальна програма дисципліни "Міжнародне торговельне право" (для бакалаврів).— К.: МАУП, 2016

Навчальна програма містить пояснювальну записку, тематичний план, зміст дисципліни "Міжнародне торговельне право ", теми контрольних робіт, вказівки до самостійного вивчення програмного матеріалу, питання для самоконтролю, а також список літератури.

## ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Міжнародна торгівля разом з міжнародним поділом праці і міжнародними валютно-фінансовими відносинами є основною формою міжнародних економічних відносин. Торгові протиріччя викликають найбільший резонанс у світовій економіці і, тому, правове врегулювання цієї проблеми все частіше обговорюється в середовищі різноманітних учасників міжнародної арени, учених і суспільства.

Сучасна міжнародна торгівля давно вже вийшла за рамки тільки торгівлі товарами. Особливістю нинішнього етапу економічного розвитку є швидкий ріст міжнародної торгівлі науково-технічними знаннями і результатами виробничо-технічної співпраці, також характерні бурхливий ріст ринку послуг (страхових, лізингових, транспортних і т.д.). Крім того, система міжнародної торгівлі на сьогодні вже включає такі галузі, пов'язані з торгівлею, як: послуги, довкілля, інвестиції, конкуренцію, права людини, інтелектуальну власність і тому подібне. Таке розширення поняття міжнародної торгівлі змусило міжнародні торгові організації узяти курс на правове регулювання не лише торгівлі товарами, але і інших аспектів, пов'язаних з торгівлею.

Знання міжнародного торгового права для юристів, як і для інших фахівців, які працюють у галузі зовнішніх стосунків, є необхідним, оскільки у більшості випадків своїй діяльності українці пов'язані з інтеграційними процесами, які відбуваються в Європі і у іншому світі.

**Метою** вивчення навчальної дисципліни «Міжнародне торговельне право» є: ознайомити студентів з міжнародно-правовою системою регулювання торговельних відносин; ознайомити студентів з правом Світової організації торгівлі як ядра міжнародно-правової системи регулювання міжнародної торгівлі; сформувати у студентів правничий світогляд, правосвідомість і правову культуру правознавця. юридичне мислення; навчити студентів застосовувати теоретичні правничі знання на практиці; навчити студентів самостійно поглиблювати і оновлювати правничі знання.

**Завдання** вивчення навчальної дисципліни «Міжнародне торговельне право»: ознайомити студентів з історичними передумовами та сучасною системою міжнародно-правового регулювання торгових відносин; ознайомити студентів з процесами гармонізації та уніфікації правового регулювання міжнародної торгівлі; ознайомити студентів з особливостями міжнародного регулювання тарифних та нетарифних заходів, а також окремих секторів міжнародної торгівлі; навчити студентів здійснювати аналіз міжнародно-правових актів універсального та регіонального характеру в сфері міжнародного торгового права; навчити студентів володіти юридичною термінологією та понятійним апаратом міжнародного торговельного права; застосовувати норми міжнародного торговельного права при моделюванні способів розв'язання конкретних юридичних ситуацій як з метою вирішення практичних питань, так і вдосконалення національного законодавства.

**ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН**  
дисципліни  
**«МІЖНАРОДНЕ ТОРГОВЕЛЬНЕ ПРАВО»**

№ п/п	Назва змістового модуля і теми
I	<p style="text-align: center;"><i>Змістовий модуль 1.</i></p> <p style="text-align: center;"><b>Поняття і основні категорії міжнародного торговельного права</b></p> <p>Тема 1. Поняття і джерела міжнародного торгового права.</p> <p>Тема 2. Спеціальні принципи міжнародного торгового права.</p> <p>Тема 3. Міжнародні торгові організації.</p> <p>Тема 4. Тарифне регулювання в міжнародному торговому праві.</p> <p>Тема 5. Нетарифне регулювання в міжнародному торговому праві.</p>
II	<p style="text-align: center;"><i>Змістовий модуль 2.</i></p> <p style="text-align: center;"><b>Співпраця держав з окремих аспектів міжнародного торгового права</b></p>

	Тема 6. Міжнародне регулювання транснаціональних товарних ринків.
	Тема 7. Система і право ГАТТ/СОТ.
	Тема 8. Вирішення суперечок в СОТ.
	Тема 9. Україна і Світова Організація Торгівлі.
	<b>Разом годин: 150</b>

**ЗМІСТ**  
дисципліни  
**«МІЖНАРОДНЕ ТОРГОВЕЛЬНЕ ПРАВО»**  
**ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1.**

**Поняття і основні категорії міжнародного торгового права**

**Тема 1. Поняття і джерела міжнародного торгового права**

Історичні умови і розвиток міжнародних торгових відносин у світі. Суб'єкти торгових стосунків. Приватні і публічні міжнародні торгові відносини. Роль держави відносно правового регулювання міжнародних торгових відносин. Визначення методів і форм реалізації торгових стосунків в державі.

Сучасний розвиток міжнародних торгових відносин, глобалізація і її вплив на міжнародні торгові відносини. Міжнародні торгові відносини. Залежність зовнішньоторговельних стосунків від політичної і економічної специфіки держави і взаємовідносин між останніми.

Необхідність нормативного регулювання міжнародних торгових відносин. Правове регулювання торгових стосунків (*Lex mercatoria*), яке ґрунтується на принципах звичаїв. Рівність суб'єктів в міжнародному торговому праві. Права і обов'язки суб'єктів. Обов'язок держави забезпечити рівність прав і обов'язків суб'єктів в міжнародному торговому праві.

Поняття міжнародного торгового права. Місце міжнародного торгового права в системі міжнародного права. Предмет і метод міжнародного торгового права. Суб'єкти, джерела і принципи міжнародного торгового права.

Джерела міжнародного торгового права. Міжнародні договори та міжнародні торгові звичаї і їх роль для регламентація світової торгівлі. Багатосторонні угоди і їх значення в міжнародному торговому праві.

Двосторонній договори і їх роль для зміцнення торгових стосунків. Двосторонні угоди відносно розвитку торгівлі. Двосторонні угоди по торгівлі спеціальними речами, предметами і угодами. Специфічні двосторонні угоди, при яких притягуються посередники і роль кожного виконавця.

Правові акти міжнародних економічних організацій як джерело міжнародного торгового права.

Судові прецеденти і прецеденти міжнародних арбітражів і їх використання при розгляді суперечок. Національне законодавство держав і його значення відносно розвитку міжнародного торгового права.

**Література:** [1-51]

## **Тема 2. Спеціальні принципи міжнародного торгового права**

Загальні принципи міжнародного права як джерело міжнародного економічного права і їх дія у сфері міжнародної торгівлі.

Загальна характеристика і основні якості спеціальних принципів міжнародного економічного права. Співвідношення спеціальних принципів міжнародного економічного права і спеціальних принципів міжнародного торгового права.

Нормативне закріплення спеціальних принципів міжнародного торгового права. Загальна характеристика принципу розвитку торгівлі (свободи торгівлі), принципу лібералізації торгівлі, принципу захисту національного ринку, принципу надання національного режиму, принципу недискримінації в

торгівлі, принципу найбільшого сприяння, принципу преференцій для країн, що розвиваються.

Принцип недискримінації. Заборона використання кількісних обмежень (квот). Суб'єкти дискримінації. Дискримінація між своїми і іноземними товарами. Дискримінація між двома аналогічними товарами з різних країн на ринку третьої країни. Об'єкти дискримінації. Аналіз аналогічності товарів. Крос-аналогічність товарів.

Принцип національного режиму. Стаття III ГАТТ. Національний режим відносно внутрішнього оподаткування і регулювання. Справа Корея - Телятина. Справа СІЛА - Алкогольні напої. Справа США - Податки на автомобілі. Справа Японія - Алкогольні напої. Справа Тунець - Дельфін I. Стаття XX ГАТТ. Угоди СПС і ТБТ. Виключення до ст. III ГАТТ. Справа ЄС - Азбест. Справа США - Бензин.

Нормативне закріплення принципу найбільшого сприяння. Односторонні і двосторонні клаузули про нації, яким найбільше сприяють. Поняття режиму найбільшого сприяння. Сфера застосування принципу найбільшого сприяння. Зобов'язання надання режиму найбільшого сприяння в ГАТТ. Виключення з правила надання режиму найбільшого сприяння.

**Література:** [3-15, 25, 28, 29, 32, 35-37, 49]

### **Тема 3. Міжнародні торгові організації**

Історія створення і розвиток міжнародних торгових організацій. Роль міжнародних торгових організацій у становленні міжнародного торгового права. Структура міжнародних торгових організацій. Система голосування при ухваленні загальнообов'язкових рішень. Взаємозв'язок між міжнародними торговими організаціями і міжнародними економічними організаціями, Міжнародним валютним фондом, Міжнародним банком реконструкції і розвитку.



ООН і міжнародна економічна система. Цілі діяльності ООН в економічній сфері. Головні органи ООН і регулювання міжнародної торгівлі. Діяльність спеціальних установ ООН у сфері регулювання міжнародних торгових відносин.

Загальна характеристика діяльності Центру з міжнародної торгівлі ЮНКТАД/COT і Центру з міжнародної торгівлі (ЦМТ).

Виникнення і діяльність Конференції ООН з торгівлі і розвитку (ЮНКТАД). Структура ЮНКТАД. Оформлення осі "Північ - Південь". Загальна характеристика нормативних актів, прийнятих ЮНКТАД.

Комісія ООН з міжнародного торгового права (ЮНСІТРАЛ). Структура ЮНСІТРАЛ. Загальна характеристика документів, прийнятих ЮНСІТРАЛ у сфері регулювання міжнародної торгівлі.

Цілі і функції ГАТТ/COT. ГАТТ і його рішення, які приймаються на раундах з питань торгівлі. Уругвайська угода як кодекс міжнародної торгівлі.

Загальна характеристика діяльності регіональних інтеграційних об'єднань (Європейського союзу, Європейської асоціації вільної торгівлі, Співдружності незалежних держав, Форуму "Азіатсько-тихоокеанського економічного співробітництва", Північно-американської зони вільної торгівлі і так далі) у сфері регулювання міжнародної торгівлі.

Роль міжнародних неурядових організацій в регулюванні міжнародної торгівлі.

**Література:** [3-15, 17, 21, 25, 26, 29, 36, 37, 39, 40, 43, 45-51]

#### **Тема 4. Тарифне регулювання в міжнародному торговому праві**

Поняття і цілі тарифного регулювання. Інструменти тарифного регулювання. Економічні наслідки тарифного регулювання. Надання переваг тарифам порівняно з кількісними обмеженнями. Ефект тарифу на виробників. Ефект тарифу на споживачів.



Класифікація митних зборів за методикою нарахування, залежно від країни походження товару, за характером свого походження, за економічним змістом, за спрямуванням товару.

Митні режими: імпорт, реімпорт, експорт, реекспорт, транзит, тимчасове ввезення (вивезення), митний склад, спеціальна митна зона, магазин безмитної торгівлі, переробка на митній території держави, переробка за межами митної території держави, знищення або руйнування, відмова на користь держави.

Застосування антидемпінгових митних зборів. Умови встановлення антидемпінгових митних зборів.

Застосування компенсаційних митних заходів. Поняття субсидії в міжнародному торговому праві. Специфічні і дозволені субсидії. Умови встановлення компенсаційних митних зборів.

Загальна характеристика стратегії ГАТТ/СОТ і ЄС у сфері митного регулювання.

**Література:** [4-15, 18, 19, 21, 24-26, 28-30, 36, 37, 40, 41, 49, 51]

## **Тема 5. Нетарифне регулювання в міжнародному торговому праві**

Поняття і цілі нетарифного регулювання. Економічні наслідки нетарифного регулювання. Класифікація нетарифних методів правового регулювання міжнародної торгівлі.

Кількісні обмеження в міжнародній торгівлі: квотування, ліцензування, контингентування і добровільне обмеження експорту. Види встановлюваних квот. Види видаваних ліцензій. Правовий режим квотування і ліцензування імпорту і експорту товарів, робіт і послуг в Україні. Положення ГАТТ відносно кількісних обмежень.

Загальна характеристика прихованих нетарифних обмежень в міжнародній торгівлі та їх вплив на експорт і імпорт. Поняття і функції технічних бар'єрів в міжнародній торгівлі. Санітарні і фітосанітарні норми як інструмент нетарифного регулювання. Загальна характеристика вимог про

вміст місцевих компонентів. Державні закупки як інструмент нетарифного регулювання. Використання оподаткування для регулювання міжнародної торгівлі.

Фінансові інструменти нетарифного регулювання міжнародної торгівлі : субсидії, кредитування, демпінг і тому подібне. Правове забезпечення фінансових інструментів нетарифного регулювання міжнародної торгівлі.

Політика ЄС і ГАТТ/СОТ відносно нетарифного регулювання міжнародних торгових відносин.

**Література:** [4-15, 18, 19, 21, 23-26, 28-30, 34-37, 40, 41, 49, 51]

## **ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2.**

### **Співпраця держав з окремих аспектів міжнародного торгового права**

#### **Тема 6. Міжнародне регулювання транснаціональних товарних ринків**

Тенденція до потоварної деталізації міжнародно-правового регулювання міжнародної торгівлі. Завдання правового регулювання транснаціональних товарних ринків.

Загальна характеристика перших міжнародних угод по регулюванню транснаціональних товарних ринків. Історія створення міжнародних організацій, покликаних координувати і регулювати міжнародний обіг окремих видів товарів.

Глибина впливу сучасних товарних угод на міжнародний ринок. Загальна характеристика міжнародно-правових угод по каучуку, каві, молокопродуктам тощо. Принцип найбільшого сприяння і міжнародні товарні угоди.

Діяльність ГАТТ по врегулюванню торгівлі окремими видами товарів. Діяльність ЮНКТАД у сфері регулювання транснаціональних товарних ринків.

Дії регіональних організацій (ЄС, ОЭСР) з регулювання транснаціональних товарних ринків.

Роль спеціалізованих міжнародних організацій в регулюванні товарних ринків. Загальна характеристика структури і напрямів діяльності Міжнародної організації по какао, Міжнародної організації по каві, Міжнародної організації по натуральному каучуку, Міжнародної організації по цукру, Міжнародної ради з маслинової олії, Міжнародної ради з олова, Міжнародної ради по пшениці, ОПЕК, Міжурядової ради країн-експортерів міді, Союзу країн-експортерів бананів, Асоціації країн-експортерів залізної руди та ін.

**Література:** [4-15, 25-29, 30, 34, 36, 44, 49-51]

### **Тема 7. Система і право ГАТТ/СОТ**

Історія створення Генеральної угоди по торгівлі і тарифам (ГАТТ). Основним напрямом діяльності ГАТТ. Загальна характеристика положень ГАТТ.

Процес модифікації, модернізації положень ГАТТ : Женева-раунд (1947 р.), Анесі-раунд (1949 р.), Торкі-раунд (1950-1951 рр.), Женева-раунд (1955-1956 рр.), Ділон-раунд (1961 - 1962 рр.), "Кенеді - раунд" (1963-1967 рр.), Токіо-раунд (1973- 1979 рр.), Уругвайський раунд МТП (1986-1993 рр.).

Підсумки Токіо-раунду : Угода по технічних бар'єрах в торгівлі (Кодекс по стандартам), Угода по тлумаченню і застосуванню статей VI, XVI і XXIII ГАТТ (Кодекс по субсидіях і компенсаційних митах), Угода по застосуванню статті VII ГАТТ (Кодекс по митній оцінці), Угода по застосуванню статті VI ГАТТ (Кодекс по антидемпінгу) та ін.

Становлення ГАТТ як міжнародній організації. Формування органів ГАТТ.

Заключний акт Уругвайського раунду (Маракеська угода 1994 р.) і створення світової (СОТ) організації торгівлі.

Підсумки Доха-раунду.

Мета і завдання СОТ. Сфера діяльності і функції СОТ. Структура СОТ: Орган по огляду торгової політики, Генеральна рада, Орган по вирішенню суперечок. Процес ухвалення рішень в СОТ.

Загальна характеристика членства в СОТ. Умови вступу країни в члени СОТ. Процес ухвалення рішення про прийняття нового члена організації.

Основні принципи ГАТТ/ СОТ.

Правова база регулювання торгівлі ГАТТ/СОТ. Загальні і конкретні зобов'язання по ГАТТ. Горизонтальне і вертикальне регулювання в міжнародній торговій системі. Заміна нетарифних бар'єрів на тарифні. Регулювання питань субсидування і оподаткування. Скорочення рівня державної підтримки. Угода з питань застосування санітарних і фітосанітарних заходів.

СОТ і регулювання секторних галузей і торгових питань : торгівля сільськогосподарськими товарами, текстилем і одягом, інтелектуальною власністю, послугами, торгові аспекти інвестиційних заходів.

**Література:** [3-15, 18-20, 23, 26-30, 32, 37, 39, 41-49]

## **Тема 8. Вирішення суперечок в СОТ**

Механізм вирішення суперечок в ГАТТ і його недоліки. Загальна характеристика сучасного механізму вирішення суперечок в СОТ.

Нормативне закріплення системи вирішення суперечок в СОТ. Застосування механізму вирішення суперечок відносно договорів, що містяться в Доповненні I до Договору про СОТ. Особливості застосування механізму вирішення суперечок відносно договорів, підписаних обмеженим колом країн. Особливості застосування механізму вирішення суперечок відносно договорів, що містяться в Доповненні II (Угода про застосування санітарних та фітосанітарних заходів, Угода про текстиль і одяг, Угода про технічні бар'єри в торгівлі, Угода про застосування ст. VI ГАТТ 1994 р., Угода про застосування

ст. VII ГАТТ 1994 р., Угода про субсидії і компенсаційні заходи, Генеральна угода по торгівлі послугами і так далі).

Інституції з розгляду суперечок. Повноваження такого органу за рішенням суперечок як група експертів - Dispute Settlement Body (DSB). Формування групи експертів. Загальна характеристика процедури розгляду суперечок DSB.

Постійний Апеляційний орган СОТ. Функції і повноваження постійного Апеляційного органу. Формування постійного Апеляційного органу. Загальна характеристика процедури розгляду суперечок постійним Апеляційним органом.

Види позовів, що подаються для врегулювання в СОТ. Проведення попередніх консультацій. Розгляд справи групою експертів. Умови подання апеляції. Процедура апеляційного розгляду справи.

Імплементация рішення.

**Література:** [3-16, 26-29, 31, 32, 38, 39, 42, 47]

## **Тема 9. Україна і Світова організації торгівлі**

Особливості і традиційні переваги членства в СОТ. Перевага відкритої економіки. Специфічні переваги членства в СОТ. Доступ на ринки згідно з правом ГАТТ/СОТ. Передбачуваність і транспарентність. Упевненість уряду. Інституційна реформа. Механізм вирішення суперечок. Участь в ухваленні рішень СОТ. Поліпшення, міжнародного іміджу країни. Інтеграція з ЄС. Можливість правового відступу від правил.

Шляхи поліпшення наслідків вступу України в СОТ. Статус ринкової економіки. Реформа податкової і митної систем.

Концепція мобільності. Мобільність трудових ресурсів. Географічна мобільність. Професійна мобільність. Корпоративна мобільність. Мобільність капіталу. Інформаційна мобільність.

Макроекономічні наслідки вступу України в СОТ.

**Література:** [1-4, 11, 12, 20, 33, 38]

### **ТЕМИ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ**

1. Дія загальних принципів міжнародного права у сфері міжнародної торгівлі.
2. Спеціальні принципи міжнародного торгового права.
3. Нормативне закріплення принципу найбільшого сприяння.
4. Нормативне закріплення принципу недискримінації в документах ГАТТ/СОТ і ЄС.
5. Діяльність спеціальних установ ООН у сфері регулювання міжнародних торгових відносин.
6. Правове регулювання міжнародної торгівлі у рамках ЄС.
7. Ліцензування і квотування в міжнародній торгівлі.
8. Технічні бар'єри в міжнародній торгівлі.
9. Поняття і види митного тарифу.
10. Тарифне регулювання міжнародної торгівлі.
11. Роль сфери послуг у світовій економіці.
12. Правове регулювання транснаціональних торгових ринків.
13. Роль спеціалізованих міжнародних організацій в регулюванні товарних ринків.
14. Специфіка правового регулювання міжнародної торгівлі послугами.
15. Історія створення світової організації торгівлі.
16. Структура і ухвалення рішень у світовій організації торгівлі.
17. Правова база регулювання торгівлі світовою організацією торгівлі.
18. Загальні зобов'язання країн-членів СОТ в межах ГАТС.
19. Специфічні (секторні) зобов'язання країн-членів СОТ в межах ГАТС.



20. Антидемпінговий процес у рамках ГАТТ/СОТ.
21. Економічні наслідки зловживання антидемпінговими заходами у сфері міжнародної торгівлі.
22. Угода про субсидії і компенсаційні заходи у рамках ГАТТ/СОТ.
23. Економічні наслідки урядового субсидування.
24. Роль захисних заходів в міжнародній торгівлі.
25. Економічні наслідки захисних заходів - вплив на національну і світову економіку.
26. Угода по санітарних і фітосанітарних заходах (СПС).
27. Угода по технічних бар'єрах в торгівлі (ТВТ).
28. Процес вирішення суперечок у Світовій організації торгівлі.
29. Макроекономічні наслідки вступу України в СОТ.
30. Адаптація національного законодавства України до вимог СОТ.

### **ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ**

1. Поняття міжнародного торгового права.
2. Джерела міжнародного торгового права.
3. Двосторонні угоди відносно розвитку торгівлі.
4. Міжнародний звичай як джерело міжнародного торгового права.
5. Правові акти міжнародних економічних організацій як джерело міжнародного торгового права.
6. Основні принципи регулювання міжнародної торгівлі.
7. Принцип надання національного режиму в міжнародній торгівлі.
8. Принцип недискримінації в міжнародній торгівлі.
9. Визначення суб'єктів і об'єктів дискримінації згідно МТП.
10. Принцип надання режиму найбільшого сприяння в міжнародній торгівлі.
11. Виключення з правила надання режиму найбільшого сприяння в МТП.

12. Виключення з принципу національного режиму в МТП.
13. ООН і регулювання міжнародної торгівлі.
14. Головні органи ООН і регулювання міжнародної торгівлі.
15. Загальна характеристика нормативних актів, прийнятих ЮНКТАД у сфері регулювання міжнародної торгівлі.
16. Загальна характеристика документів, прийнятих ЮНСИТРАЛ у сфері регулювання міжнародної торгівлі.
17. Загальна характеристика діяльності регіональних інтеграційних об'єднань у сфері регулювання міжнародної торгівлі.
18. Роль міжнародних неурядових організацій в регулюванні міжнародної торгівлі.
19. Поняття і функції митного тарифу.
20. Тарифне регулювання в міжнародній торгівлі.
21. Класифікація митних зборів.
22. Застосування антидемпінгових митних зборів.
23. Застосування компенсаційних митних заходів.
24. Загальна характеристика стратегії ГАТТ/СОТ і ЄС у сфері митного регулювання.
25. Надання переваги тарифам порівняно з кількісними обмеженнями.
26. Класифікація нетарифних методів правового регулювання міжнародної торгівлі.
27. Правове регулювання кількісних обмежень в міжнародній торгівлі.
28. Правове регулювання застосування прихованих тарифних заходів в міжнародній торгівлі.
29. Правова основа регулювання антидемпінгових заходів в міжнародній торгівлі.
30. Правова основа регулювання субсидій в міжнародній торгівлі.

31. Застосування захисних заходів : процедура розслідування, термін дії.
32. Економічні наслідки захисних заходів - вплив на національну і світову економіку.
33. Використання оподаткування для регулювання міжнародної торгівлі.
34. Політика ЄС і ГАТТ/СОТ відносно нетарифного регулювання міжнародних торгових відносин.
35. Історія створення міжнародних організацій, покликаних координувати і регулювати міжнародний обіг окремих видів товарів.
36. Глибина впливу сучасних товарних угод на міжнародний ринок.
37. Роль спеціалізованих міжнародних організацій в регулюванні товарних ринків.
38. Діяльність універсальних міжнародних організацій по регулюванню транснаціональних товарних ринків.
39. Діяльність регіональних організацій (ЄС, ОЭСР) по регулюванню транснаціональних товарних ринків.
40. Загальна характеристика діяльності Міжнародної організації по какао.
41. Загальна характеристика діяльності Міжнародної організації по каві.
42. Загальна характеристика діяльності Міжнародної організації по цукру.
43. Загальна характеристика діяльності Міжнародної ради по пшениці.
44. Загальна характеристика діяльності ОПЕК.
45. Процес модифікації, модернізації положень ГАТТ.
46. Підсумки Токіо-раунду (1973- 1979 рр.).
47. Становлення ГАТТ як міжнародній організації.
48. Завершальний акт Уругвайського раунду (Маракеська угода 1994 р.) і створення світової (СОТ) організації торгівлі.
49. Основні сфери діяльності і функції світової організації торгівлі.
50. Мета і завдання СОТ.

51. Основні принципи ГАТТ/СОТ.
52. Зобов'язання надання режиму найбільшого сприяння в ГАТТ.
53. Структура СОТ.
54. Процес ухвалення рішень в СОТ.
55. Загальна характеристика правової бази регулювання торгівлі у рамках СОТ.
56. Тарифне регулювання міжнародної торгівлі у рамках ГАТТ/СОТ.
57. Нетарифне регулювання міжнародної торгівлі у рамках ГАТТ/СОТ.
58. Положення ГАТТ відносно кількісних обмежень.
59. Скорочення рівня державної підтримки згідно з документами ГАТТ/СОТ.
60. Питання державного субсидування по праву СОТ.
61. Загальні і конкретні зобов'язання по ГАТТ.
62. Членство в СОТ — процедура і умови вступу.
63. СОТ і регулювання секторних галузей і торгових питань.
64. Загальна характеристика положень Генеральної угоди торгівлі послугами (ГАТС).
65. Захисні заходи і Угода по текстилю і одягу та Угода про сільське господарство.
66. Угода про застосування санітарних і фітосанітарних заходів і Угода про технічні бар'єри в торгівлі.
67. Угода про торгові аспекти прав інтелектуальної власності СОТ : основні принципи і загальні правила.
68. Правове регулювання аграрної діяльності у рамках СОТ.
69. Механізм вирішення суперечок в ГАТТ і його недоліки.
70. Система рішення суперечок СОТ як основний елемент багатосторонньої торгової системи.
71. Нормативне закріплення системи вирішення суперечок в СОТ.

72. Інституції по розгляду суперечок.
73. Типи позовів, що розглядаються у рамках СОТ.
74. Загальна характеристика процедури розгляду суперечок DSB.
75. Функції і повноваження DSB.
76. Функції і повноваження постійного Апеляційного органу.
77. Загальна характеристика процедури розгляду суперечок постійним Апеляційним органом.
78. Формування постійного Апеляційного органу.
79. Види позовів, що подаються для врегулювання в СОТ.
80. Проведення попередніх консультацій при вирішенні суперечок в СОТ.
81. Умови подання апеляції у рамках процедури вирішення суперечок в СОТ.
82. Процедура апеляційного розгляду справи в СОТ.
83. Імплементация рішення по позову у рамках процедури розгляду суперечок в СОТ.
84. Особливості і традиційні переваги членства в СОТ.
85. Специфічні переваги членства в СОТ.
86. Доступ до ринків згідно з правом ГАТТ/СОТ.
87. Участь в ухваленні рішень СОТ.
88. Можливість правового відступу від правил ГАТТ/СОТІВ.
89. Шляхи поліпшення наслідків вступу України в СОТ.
90. Макроекономічні наслідки вступу України в СОТ.

## СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

### **ОСНОВНА:**

1. Конституція України /<http://www.rada.gov.ua>.

2. Закон України «Про міжнародні договори України» від 29 червня 1994 р. // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2004, N 50, ст.540.
3. Угода про заснування Світової організації торгівлі від 15.04.94
4. *Вельяминов Г.М.* Международное экономическое право и процесс (Академический курс) : Учебник/ М. : Волтерс Клувер, 2004. — 496 с.
5. *Данилова Е. В.* ВТО: регулирование торговли услугами. — М.: Академкнига, 2003.— 94 с.
6. *Данильцев А. В., Данилова Е. В., Захаров А. В., Иванов А. С., Ильичев В. Е.* Основы торговой политики и правила ВТО. — М. : Международные отношения, 2006. — 445 с.
7. *Дюмулен И.И.* Всемирная торговая организация. – М.: Экономика, 2003.— 271 с.
8. *Зенкин И.В.* Международное торговое право : учебник.— М.: Центральный издательский дом, 2010 – 462 с.
9. *Зенкин И.В.* Право Всемирной Торговой организации: Учебное пособие по праву ВТО. – М.: Международные отношения, 2003.— 241 с.
10. *Зеркалов Д. В.* Международное торговое право : справочник. — К. : Дакор ; К. : КНТ, 2006. — 628 с.
11. *Мальський О.М., Ягольник А.М.* Міжнародне торговельне право: Навч. посіб. — К.: Знання, 2005. — 595 с.
12. Міжнародне торгове право : навч. посіб. / *О. В. Київець, В. О. Голубева.* — К : КНЕУ, 2010. — 450 с.
13. *Покрещук О.О.* Правове регулювання міжнародної торгівлі у контексті норм і правил ГАТТ/СОТ: Монографія. - К.: Зовнішня торгівля, 2003. - 512 с.
14. *Тынель А.* Курс международного торгового права. — Минск : Амалфея, 1999. — 704 с.
15. *Шумилов В.М.* Международное экономическое право : учебник для магистров : учебник для студентов вузов, обучающихся по программам



підготовки бакалавров и магістрів по напрямленню "Юриспруденція" / В. М. Шумілов ; Всероссийская акад. внешней торгівлі. - 6-е изд., перераб. и доп. .— М. : Юрайт , 2014 – 612.

**ДОДАТКОВА:**

16. Домовленість про правила і процедури врегулювання суперечок (СОТ) від 15.04.1994 р.
17. Конвенція про заснування Європейської асоціації вільної торгівлі (ЄАВТ) від 04.01.1960 р.
18. Механізм огляду торгової політики (СОТ) від 15.04.1994 р.
19. Рішення про заходи на користь найменш розвинених країн (СОТ) від 15.04.1994 р.
20. Протокол про вступ України до Світової організації торгівлі від 5 лютого 2008 р.
21. Консолідована версія договору про Європейський союз 2007 р.
22. Консолідована версія договору про функціонування Європейського союзу 2007 р.
23. Угода про субсидії та компенсаційні заходи (ВТО) від 15.04.1994 р.
24. Анализ проблем развивающихся стран, связанных с доступом на рынки: последствия антидемпинговых и компенсационных мер / ЮНКТАД; Комиссия по торговле товарами и услугами и по сырьевым товарам. — Женева : ООН, 2001. — 7 с.
25. *Артемишин М.Б.* Правове регулювання торгівлі товарами в рамках спільної торговельної політики Європейського співтовариства : автореф. дис. канд. юрид. наук: 12.00.11 / Артемишин Марина Борисівна ; Київський національний ун-т ім. Тараса Шевченка. - К., 2007. - 17 с.

26. Дайнеко А.Е., Забавский Г.В., Василевская М.В. Всемирная торговая организация: механизмы функционирования и практика вступления — Минск : Дикта, 2006. — 407 с.
27. Духневич А. Регулювання міжнародної торгівлі сільськогосподарськими товарами в рамках Світової організації торгівлі // Історико-правовий часопис. — 2013. — № 2. — С. 83-88.
28. Иванова С.В. Всемирная торговая организация: учеб. пособие. — М. : Экономистъ, 2007. — 317 с.
29. Карро Д., Жюйар П. Международное экономическое право. — М.: Международные отношения, 2002.— 580 с.
30. Комерційна дипломатія: торговельна політика і право : навч. посіб. / Л. Р. Доусон. — Л. : Астролябія, 2005. — 520 с.
31. Лініченко Д.В. Міжнародно-правовий механізм врегулювання торговельних спорів у рамках діяльності Світової організації торгівлі : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.11 / Лініченко Денис Володимирович ; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. — К., 2011. — 20 с.
32. Матеріали СОТ. — <http://www.wto.org>.
33. Омельченко А.В. Гармонізація зовнішньоекономічного законодавства України із вимогами світової організації торгівлі // Актуальні проблеми держави і права.— 2011.— Вип. 60.— С. 366-372.
34. Осика С. Г., Коновалов В. В., Осика А. С. Антидемпінгові, компенсаційні та спеціальні заходи. — К.:Уазт, 2000.—397 с.
35. Осика С.Г. Універсальні міжнародно-правові засади регулювання демпінгового імпорту.— К. : Благодійна організація "Центр дослідження СОТ, розвитку торгового права і практики", 2005. — 251 с.
36. Пушкарьов В.В. Міжнародно-правові засади торговельної політики Європейського Союзу: автореф. дис. канд. юрид. наук : 12.00.11 / Пушкарьов Вадим Володимирович ; Ін-т законодавства Верховної Ради України. — К., 2011. — 20 с.

37. *Розенберг Д. М.* Международная торговля: Терминологический словарь: Пер. с англ. — М., 1997.— 368 с.
38. *Сафонова О. Ю.* Україна в міжнародно-правовому регулюванні вирішення торговельних спорів у СОТ // Часопис Київського університету права. - 2013. - № 3. - С. 407-410.
39. *Скурко Е.В.* ВТО: введение в правовую систему / Под ред.. В.М. Шумилова.— М.: Финансы и статистика, 2003.— 94 с.
40. *Скурко Е.В.* Глобальная и региональная торгово-экономическая интеграция: эффективность правового регулирования. — СПб.: Издательство Р.Асланова "Юридический центр Пресс", 2004. — 295 с.
41. *Тишков В. Н.* Внешнеторговая политика: тарифное и нетарифное регулирование внешней торговли: Учеб. пособ. — СПб.: Гос. Университет экономики и финансов, 2001.— 186 с.
42. *Фарзалыев Джейхун Фарзалы оглы* Правила решения экономических споров в рамках всемирной торговой организации / Джейхун Фарзалы оглы Фарзалыев //Європейські перспективи. - 2013. - № 4. - С. 168-174.
43. *Фролов В. Ф.* Всемирная торговая организация: краткая информация. — СПб.: ТПП, 2002.— 27 с.
44. *Фролов В. Ф.* Всемирная торговая организация: меры в отношении иностранных инвестиций, затрагивающие торговлю товарами (соглашение по ТРИМС). — СПб.: ТПП, 2002.— 127 с.
45. *Фролов В. Ф.* Всемирная торговая организация: механизм обзора торговой политики и практики стран-членов ВТО / Санкт-Петербургская торгово-промышленная палата. — СПб., 2001. — 42 с.
46. *Фролов В. Ф.* Всемирная торговая организация: предотгрузочный контроль, используемый странами-членами ВТО при импорте (соглашение по предотгрузочной инспекции). — СПб.: ТПП, 2002.— 31 с.
47. *Фролов В. Ф.* Всемирная торговая организация: разрешение споров между странами-членами ВТО (договоренность о правилах и процедурах, регулирующих разрешение споров). — СПб.: ТПП, 2002.— 79 с.

48. *Фролов В.Ф.* Всемирная торговая организация: режим беспошлинной торговли средствами информационной техники (соглашение по информационной технике). — СПб.: ТПП, 2001.— 126 с.
49. Шумилов В.М. Всемирная торговая организация. Право и система: Учеб. пособие для студ. вузов, обучающихся по спец. "Юриспруденция". — М.: ТК Велби; Проспект, 2006. — 203 с.
50. ЮНКТАД. Комиссия по торговле товарами и услугами и по сырьевым товарам. Сессия (8;2004;Женева). Доклад Совещания экспертов по вопросу об условиях выхода на рынки, затрагивающие конкурентоспособность и экспорт товаров и услуг развивающихся стран: крупные распределительные сети с учетом особых потребностей НРС: 26-28 ноября 2003 г., Женева. — Женева : ООН, 2004. — 32 с.
51. ЮНКТАД. Совет по торговле и развитию. Сессия (50;2003;Женева) Основные последние инициативы в интересах наименее развитых стран в области преференциального доступа на рынки: предварительная оценка воздействия. — Женева : ООН, 2003. — 26 с.